

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Petro Balsamo Sive Abselamo Martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

DE SANCTIS MARTYRIBUS

ZOSIMO MANACHO ET ATHANASIO

COMMENTARIENSI.

SUB
DIOCLETIAN.
III JAN.

SS. Zosimus et
Athanasius
passi sub Do-
mitiano Præ-
side

Admirabiles hos viros ita celebrat hoc die Martyrologium Romanum : In Cilicia sanctorum Martyrum Zosimi, Athanasii Commentariensis, Theopempti, et Theonæ, qui in persecutione Diocletiani illustre martyrium obierunt. Martyres quoque Menæa appellant 14 Januarii : Eodem die memoria sanctorum Martyrum Zosimi monachi et Athanasii Commentariensis. *Barontius hos cum Theopempto et Theona conjungit ; atque in Notis ab Græcorum Menæis passos referri sub Domitiano Imperatore. Verum non Imperator Domitianus hic fuit, sed Αρζων Præfectus aut Præses. 14 Januarii eos refert Ferrarius in generali Catalogo Sanctorum, uti et Menologium, in quo hæc habentur :* Eodem die commemoratio sancti Martyris Zosimi et Athanasii Commentari-

sis, qui Domitiano Præsidi apud Ciliciam illustre martyrium pertulerunt.

2 *Menæa paullo fustius :* S. Zosimus in Cilicia eremum cum feris incolebat. Comprehensus Domitiano Præsidi sistitur, cumque Christum confiteretur, aures ei candenti ferro aduruntur. Deinde in libetem liquato plumbo plenum a capite suspensus mittitur. Verum mirabiliter ex omnibus liberatus, apparente in theatro leone, ac de Christo humana voce loquente, Athanasium Commentariensem ad fidem adduxit. Dimissus a tyranno, redit ad montes in quibus ante pietati vacare consueverat, ibique commorans erudit baptizatque Athanasium. Inde sub disruptas hiantesque petras simul ingressi animas Deo reddiderunt.

S. Zosimus
varie torque-
tur.

Leo humana
voce loquitur.
Athanasius
convertitur.

DE S. PETRO BALSAMO

SIVE ABSELAMO MARTYRE.

AN. CHR. CCXCI

III JAN.

De S. Petri
Balsami no-
mine, die, et
loco martyrii
discrepant
auctores.

Hujus gloriosi athleta pleraque meminere Martyrologia ; sed neque in nomine, neque in loco aut genere martyrii conveniunt. Appellant enim Anselamum, Auselamum, Abselamum, Apselamum, Balsamum, Abesalamiten, Abessalomiten. Quidam Cæsareæ, alii Aulonæ, nonnulli in ditone Eleutheropolitana passum scribunt. Satis est ipsorum verba Martyrologiorum referre.

2 *Beda :* S. Petri Martyris. ms. *Societatis Jesu Antverpiæ*, et ms. *S. Lamberti Leodii :* In civitate Aulana passio S. Petri, qui crucis supplicio est interemptus. ms. *S. Richarii :* Civitate Aulana S. Petri Martyris. *Vetustum ms. S. Martini Tornaci :* In civitate Avelena passio S. Petri, qui crucifixus est sub Maximiano Imperatore. *Usuardus :* Eodem die S. Petri, qui apud civitatem Aulanam crucis supplicio est interemptus. *Eadem habet Bellinus, eadem Martyrologium Romanum, nisi quod civitatem Aulonam vocet, ut quædam sub nomine Usuardi mss. Nonnulla Eulanam. Maurolycus :* Eodem die S. Petri, qui apud civitatem Aulanam crucis supplicio est interemptus, sub Severo Præsidi, Diocletiano imperante. *Eadem fere Galesinius et Martyrologium Germanicum.*

3 *14 Januarii eum quidam referunt :* *Herabanus et ms. Martyrologium S. Maximini Treveris :* Eodem die passio Petri, qui et Balsami, Martyris, sub Maximiano Imperatore, agente Severo Præsidi, qui eum nolentem sacrificare diis, jussit suspendi et ungulis lacerari : ad extremum vero gladio interfectus est, et in Aulona civitate sepultus. *Eadem usdem fere verbis Notkerus.*

4 *Molanus 111 Januar. cum Usuardo eum refert, iterumque in Addit. ad Usuardum 111 Januarii velut diversum :* Cæsareæ Palestinæ S. Petri Ascetæ, id est religiosi sive monachi, qui sæpe rogatus ut adolescentiæ parceret, eorum exhortationibus neglectis, per ignem, velut aurum purissimum, fidem in Christum excelso animo probavit. *Quæ ex Eusebio hausit Molanus. Ille namque lib. 8, histor. Ecclesiasticæ cap. 20, ita scribit :* 11 die mensis Audinai ; id est, ad 11 Id. Januarii, Petrus qui et Apselamus dicebatur, ἀσκητής, id est religiosus vel monachus, vitam solitariam et meditationi deditam secutus, ex pago Anea in finibus Eleutheropolis sita prognatus ; cum Judex et qui ei aderant in concilio sæpissime eum rogassent ut sui ipsius miseretur, suæque adolescen-

Ejus patria

tia et ætati florenti parceret ; eorum hortationibus penitus neglectis, et spe, quam in Deo omnipotente collocasset, cum aliis rebus omnibus tum vitæ ipsi longe prælata ; Cæsareæ per ignem, velut aurum purissimum, fidem in Christum Dei, generoso et excelso animo accurate probavit.

5 *Quod autem Christophorosus, religiosum vel monachum, vitam solitariam et meditationi deditam secutum vertit ; in Græco solum est ἀσκητής, quod hic fortasse non religiosum, sed robustum, atque ad certamina (ante conversionem scilicet) exercitatum significat. Sic infra ex Menologio, corporis robore, et animi vigore plurimum valuisse dicitur ; atque ex Menæis τῆ κατὰ πλῆθος εὐσεβείᾳ, καὶ τῆ κατὰ τὸ σῶμα βίωσιν ἀμύλλῳ, Fidei religione, et corporis robore præstans. Certe ἀσκητής sæpe athletam significat, et ἀσκητήριον gymnasium ; licet sæpius apud sacros scriptores pro monasterio accipiat.*

6 *Eodem 11 die Januarii refertur in Martyrologio S. Hieronymi Alolamus, et in ms. Rhinoviens. Petrus Absalmus, ut infra dicemus, qui indubie hic noster est.*

7 *Menæa 111 Januarii :* S. Petrus Abesalmites Martyr et fidei religione et corporis robore præstans, in flore ætatis libera voce Christum professus est. Inde a Præsidi Eleutheropolitano captus, eum neque blanditiis emolliretur, neque minis terretur, in rogam conjectus, ex eo martyrii lauream reportavit. *Raderus noster diversum hunc existimat a Petro Abselamo sive Balsamo, et quidem quod Abesalom 2 Machab. 11, v. 17, et Abessalom 3, Reg. 15, v. 2, et v. 10, propria sint Judæorum nomina, suspicatur et hunc natione Judæum fuisse.*

8 *Eadem Menæa 14 Octobris de eodem, nisi fallor :* Sancti Martyris Petri Auselami. Profectus est hic e finibus Eleutheropolis, vico Aneas dicto, generosus et acer animo juvenis, valido quoque corporis robore : sæpe fortiter fecit pro religione, contemptisque omnibus presentibus sexto Diocletiani anno sacrificium Deo acceptum factus, certamen in flammis absolvit. *Mirror, quod Raderus noster se scribat nihil de hoc legisse apud Latinos. Eadem 14 Octobr. habet Menologium. Ferrarius quoque in generali Catalogo Sanctorum eodem die : Aulonæ in Macedonia S. Petri Martyris sub Diocletiano. Vix mihi dubium est, quin idem et unus sit Petrus Abselamus, qui cur adeo diversis diebus colatur a variis, non est facile conjectare.*

Vite contem-
ptus.

Gloriosum
martyrium.

Petrus an mo-
nachus, an
athleta.

Cruce, gladio, igne, qua ratione dicatur interemptus.

9 Demartyrii genere non parva quoque esse controversia videtur; dum quidam in crucem actum, alii gladio interemptum, igni alii extinctum vobunt. An cruci affixus est, deinde igne circumposito suffocatus? An e cruce sublatus, in ignem coniectus? an gladio deinde in ipsis flammis percussus? Menæa et Menologium crucis et gladii non meminere. ms. Bertinianum expresse habet: Tunc cruce suspensus, capite est plexus.

Ubi passus.

10 De loco quoque variant. Cæsareæ interfectum scribit Eusebius, alii Aulanæ, vel Aulone. Est Aulana, ut ex Hegesippo tradit Ortelius, urbs Samariæ. Eleuthero-polis vero, in cuius finibus natus est Petrus, primæ Palæstinæ urbs, quæ, ut ait Cedrenus, olim Hebron fuit. Ejusdem vero Palæstinæ primæ Metropolis erat Cæsarea, olim Turris Stratonis. Quare non mirum est eum qui intra jurisdictionem urbis Cæsariensis sit interfectus, Cæsareæ occisum dici ab Eusebio; qui eodem capite alios captos ac peremptos scribit Ascalone in eadem provincia. Deinde non dicitur in Actis Aulanæ occisus, sed comprehensus, ac deinde Præsidi oblatus, forte ad eum Cæsaream pertractus. Sane adduci non possim, ut Galesinio assentiar, qui Aulanam Aulonam interpretatur, vulgo la Velona, quæ urbs est maritima in sinu Adriatico: quem secutus est Martyrologii Romani Gallicus interpres et Ferrarius in topographia, qui Petrum cum Balsamo isthic actum in crucem scribit, corpus vero illius Venitiis asservari.

S. Petrus Atrœæ sepultus.

11 Eodem die in Januarii Petrum Σμυσσοφόρος celebrant Menæa: qui fortassis noster est Petrus Balsamus, quem tamen nusquam alibi legi hoc nomine appellari. Ita habent: Τῆ αὐτῆ ἡμέρα πάλιν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Πέτρον τοῦ Σμυσσοφόρου, ἐν τῇ ἀγίῳ Λαχάρια τῆς ἀπὸ τῆς χειρὸς. Ipsa die Commemoratio S. P. N. Petri qui signum tulit, in S. Zachariæ Atrœæ sepulti.

Cur Σμυσσοφόρος dicitur.

12 De eo ita commentatur Raderus noster: In Græco est Σμυσσοφόρο ad verbum Signiferi, Vexillarii, Antesignani. Varie potest verbum accipi, quasi Petrus ex Vexillario factus sit monachus; vel Christi vestigia in corpore suo circumtulit, sicut D. Paulus et alii; vel quod crucem assidue gestarit, uti de quibusdam aliis legitur: σημεῖον enim etiam crucem et signum Filii hominis significat, Matth. 24, vel quod signa fecerit, vel quod litteris in fronte notatus et inustus fuerit, sicut nonnulli infra prodibunt litterati, quod sacras imagines noluerint damnare, aut rejicere, aut proculcare, quod impii quidam Cæsares iconomachi et iconoclastæ factitabant, et ab aliis fieri volebant et cogebant. Reor illum potius in crucem actum pro Christo. Nam ita Martyrologium Rom. docet illum apud Aulonam civitatem crucis supplicio peremptum. Arbitratur ergo, Raderus eundem hunc esse Petrum qui Aulanæ passus dicitur.

Acta inde descripta.

13 Acta S. Petri Balsami ab Anastasio Bibliothecario Latine versa, atque a Surio edita contulimus cum antiquis mss. monasterii S. Bertini, monasterii S. Maximini Treviris, Ecclesiæ S. Audomari, S. Mariæ de Ripatorio, et aliis.

ACTA.

S. Petri patria.

In illo tempore Petrus, qui et Balsamus, cum comprehensus fuisset apud Aulanam civitatem tempore persecutionis, cum esset oriundus a finibus Eleuthero-politane civitatis, oblatus est Severo Præsidi. Severus dixit ad eum: Quis diceris? Petrus respondit: Nominis paterno Balsamus dico; spirituali vero nomine, quod in baptismo accepi, Petrus dico. Præsides dixit: Quod tibi genus est? Petrus respondit: Christianus sum. Præsides dixit: Quod officium geris? Petrus respondit: Hoc majus officium habere non possum: et quod esse potest hoc melius, quam ut sim Christianus? Præsides dixit: Parentes habes? Petrus respondit: Non habeo. Præsides dixit: Mentiris: audivi enim te habere parentes. Petrus respondit: In Evangelio mihi præceptum est omnia denegare, cum ad nominis

Constantia apud Præsidentem.

* al Pabulum an parentes sunt tibi?

Christi venero confessionem. Præsides dixit: Nosti præceptum imperiale? Petrus respondit: Ego præceptum Dei mei novi, qui est verus et perpetuus Rex. Præsides dixit: Præceptum est a clementissimis Principibus, ut omnes Christiani aut sacrificent, aut diversis pœnis moriantur. Petrus respondit: Et hoc veri perpetuique Regis est præceptum, si quis sacrificaverit daemioni, et non soli Deo, eradicabitur. Quid ergo melius est, a te perire, aut a Deo vero in perpetuum eradicari? Tu judica, si vere est in te aliqua justitia. Præsides dixit: Audi me, et sacrificata diis, et comple jussa Principum. Petrus respondit: Ego manufactis diis, ligneis et lapideis, quales vos estis, non sacrifico.

2 Præsides dixit: Injuriam nobis facis. Nescis quia potestatem habeo occidendi te? Petrus respondit: Ego injuriam non facio, sed quod scriptum est in lege divina, hoc dico. Simulacra, inquit, gentium argentum et aurum, opera manuum hominum. Os, oculos, nares, manus, pedes habent: sed de his neque loquuntur, neque vident, neque odorant, neque audiunt, neque palpant, neque ambulant. Deinde sequitur: Similes illis fiant qui faciunt ea, et omnes qui confidunt in eis. Si Dominus per Prophetam et Spiritum sanctum hæc dicit, quomodo tu mihi dicis, quod injuriam tibi fecerim, quia dixi similem te lapidibus et lignis mutis et surdis, in quibus daemonia colitis? Et me persuades tibi similem fieri? Præsides dixit: Audi me, et misereere tui, et sacrificata. Petrus respondit: Tunc mei misereor, si non sacrificavero, et a veritate non discessero. Sed quia infidelis es, et nec mihi credis, nec lege divina, quia qui daemioni sacrificat, eradicabitur: et semper mihi hoc ingeris dictum, fac quod tibi jussum est. Præsides dixit: Adhuc gero patientiam, expectans ut tecum cogitans sacrifices et salveris. Petrus respondit: Superflua mihi persuades; fac jam, quod facturus es, et adimple opera patris tui diaboli. Nam ego quod suades non sum facturus, nec mihi Dominus meus Jesus Christus permittat, quem colo.

3 Præsides jussit eum suspendi: cumque fuisset suspensus, dixit ad eum: Quid dicis Petre? Numquid bene sentis in hac suspensione? numquid reddes sacra? Petrus respondit: Jube adhiberi ungulas: ego enim jam dixi tibi frequenter, quod non sacrifico daemioni, nisi soli Deo meo, pro cuius nomine patior. Præsides jussit eum fortiter torqueri. Cumque nimium vexaretur prædicabilis Dei Martyr, vocem doloris non dabat, sed tantum psallebat, dicens: Unam petii a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Et iterum dicebat: Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo. Hæc eo loquente, amplius excitatus Præsides alios carnifices jussit accedere. Turba vero adstant, cum videret nimium sanguinem currere perpavimentum, doluit, dicens ad eum: Miserere tui homo, et sacrificata, ut te liberet ab his crudelissimis pœnis. Sanctus vero Dei Petrus respondit: Hæc pœnæ nullæ sunt, nec mihi aliquem incutiunt dolorem: quod si negavero nomen Dei mei, in veras pœnas, et in majora tormenta perpetua ingressurum me esse cognosco.

Præsides dixit: Quid dicis Petre? Sacrificata, aut poenitebis. Petrus respondit: Ego nec poenitebo, nec sacrifico. Præsides dixit: Ego sententiam in te profero. Petrus respondit: Hoc est, quod tota aviditate expecto. Tunc Præsides dictavit adversus eum sententiam, dicens: Petrum admodum contemnentem invictissimorum Principum jussa propter legem Dei sui crucifixi sententiam subire præcipio. Sic quoque venerabilis athleta Christi, complens agonem suam, dignus habitus est passionibus Domini sui participari. Martyrizatus est autem testis Christi Balsamus, qui et Petrus, apud Aulanam civitatem, in Non. Januar. sub Maximiano Imperatore, regnante Domino nostro Jesu Christo, cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Ex SURIO ET MSS.

Psal. 113. 4.

Idola et eorum cultores ridet.

* al. tibi.

Torquetur.

* al. Sacrificas, an non?

* al. innumeras.

Cruci affigitur.

* ms. Bertiniana. Tunc cruce suspensus capite est plexus.

